

कालमापन

घड्याळाचे वाचन

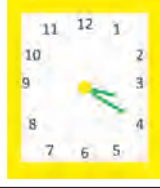
- ताई : काल तुम्ही घड्याळावरून वेळ कशी ओळखायची हे विचारलं होतं. आज मी मोठं घड्याळ आणलं आहे, त्यावरून शिकूया. घड्याळातील छोट्या व मोठ्या काट्याकडे लक्ष द्या. दोन्ही काटे १२ वर असतात तेव्हा बारा वाजलेले असतात.
- सलमा : लहान काटा ४ वर आणि मोठा काटा १२ वर असतो, तेव्हा ४ वाजलेले असतात.
- नंदू : याप्रमाणेच ५ वाजलेले किंवा ९ वाजलेले दाखवता येतील.
- सोनू : लहान काटा हळूहळू, तर मोठा काटा त्यापेक्षा भरभर फिरतो, हो ना ?
- ताई : हो. लहान काटा तास दाखवतो, तर मोठा काटा मिनिटं दाखवतो; म्हणून लहान काट्याला तासकाटा व मोठ्या काट्याला मिनिटकाटा असं म्हणतात. आता मोठा काटा १ वर गेला. १२ वाजून ५ मिनिटं झाली.
- नंदू : मिनिटकाटा २ वर गेला, की १२ वाजून १० मिनिटं होतील. मग मिनिटकाटा ३ वर असताना १२ वाजून १५ मिनिटं होतील. हो ना ? तासकाटा किंचित पुढे गेलेला दिसेल.
- ताई : बरोबर. प्रत्येक दोन लगतच्या संख्यांच्या घरांत ५-५ मिनिटांचं अंतर आहे.
- सोनू : म्हणजे मिनिटं मोजताना ५ चा पाढा उपयोगी पडेल. याप्रमाणे तासकाटा १२ व १ यांच्या मध्ये आणि मिनिटकाटा ९ वर असल्यास १२ वाजून ४५ मिनिटं होतील, कारण नऊ पाचे पंचेचाळीस.
- ताई : शाबास ! जेव्हा मिनिटकाटा १२ पासून पुढेपुढे जात पुन्हा १२ पर्यंत येतो, तेव्हा त्याची एक फेरी पूर्ण होते. यासाठी लागणारा वेळ ६० मिनिटं म्हणजेच १ तास असतो. त्याच वेळात तासकाटा १२ वरून १ वर जातो, त्या वेळी १ वाजलेला असतो.
- टोनी : आलं लक्षात. तासकाटा ४ व ५ यांच्या मध्ये आणि मिनिटकाटा ८ वर असताना, 'पाच आठे चाळीस' म्हणून, ४ वाजून ४० मिनिटं होतात.

तास-मिनिट ही वेळ मोजण्याची एकके आहेत.

- ♦ खालील घड्याळांत दिसणारी वेळ तास व मिनिटांत लिहा.

- ♦ खाली दिलेली वेळ पाहा. त्या वेळी काट्यांची स्थिती कशी असेल ते घड्याळात दाखवा.

५ वाजून १० मिनिटे

९ वाजून ५ मिनिटे

६ वाजून २० मिनिटे

११ वाजून ३५ मिनिटे

- ♦ खालील प्रत्येक क्रिया पूर्ण होण्यासाठी अंदाजे किती मिनिटे किंवा किती तास किंवा किती दिवस वेळ लागतो, ते सारणीत लिहा.

कुकरमध्ये भात शिजणे	गाईचे दूध काढणे	आईचा स्वयंपाक	पाण्याचा हौद भरणे	स्वेटर विणणे	गुलाबाची कळी उमलणे

- ♦ दिवसभरात करत असलेली प्रमुख कामे, ती कामे करतानाची वेळ व त्या वेळची घड्याळातील काट्यांची स्थिती खालील सारणीत लिहा.

अ.क्र.	काम	घड्याळातील वेळ	घड्याळातील काट्यांची स्थिती
१.	सकाळी उठणे	६ वाजून १५ मिनिटे	लहान काटा ६ च्या पुढे, मोठा काटा ३ वर.

- ♦ खालील घड्याळांची माहिती घ्या.

- ❖ मोबाइलमधील घड्याळ
- ❖ गजराचे/चावीचे घड्याळ
- ❖ लंबकाचे घड्याळ
- ❖ स्वयंचलित घड्याळ
- ❖ शर्यतीच्या वेळी पंच वापरतात ते घड्याळ (स्टॉप वॉच)
- ❖ वाळूचे घड्याळ
- ❖ सावलीचे घड्याळ

✍ शिक्षकांसाठी : जाड पुठ्ठा व पिना यांच्या साहाय्याने घड्याळ तयार करण्यास सांगावे. त्यावरून घड्याळाच्या वाचनाचा सराव घ्यावा.